

Sveiki, gerb. Ponios ir Ponai, mieli Kolegos,

perskaičiau Jūsų 2007 m. rugpjūčio 6 d. biuletenyje (<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1210&format=HTML&aged=0&language=LT&guiLanguage=en>) paskelbtą informaciją apie Europos Komisijos siūlymą gerinti mokytojų rengimo kokybę. Sveikintinas ketinimas sukėlė minčių, kuriomis norėčiau pasidalinti, kadangi didžiąją gyvenimo dalį aktyviai dalyvavau ir tebedalyvauju mokytojų rengime, jų kvalifikacijos tobulinime.

Esu įsitikinęs, kad šiandien didžiausia mokytojų kompetencijos spraga yra jų *profesinis vienpusiškumas*: jie rengiami tik konkretaus *dalyko mokymui*, t.y. atitinkamų žinių perteikimui ir mokinių gebėjimų lavinimui. Tokį pedagogo parengtumą šiandien galėtume vadinti *vertybiniu ribotumu*, kurį buvo galima pateisinti iki 20 a. vidurio (kai mokytojas dar buvo pagrindinis žinių šaltinis), tačiau šiandien jis pasiteisina tik *gabių, vidinę motyvaciją turinčių* mokinių ugdymui, o likusiųjų vaikų atžvilgiu – kurių mokyklose yra dauguma!- jis tampa neefektyvus. Didele dalimi dėl šios priežasties mokymas vyksta *ne vidinio poreikio, o baimės ar tėvų prievartos atmosferoje*. Tokia situacija neretais atvejais veda prie vaiko socialinės atskirties, mokyklose (ypač Lietuvos) bujoja smurtas, priekabiavimai, savižudybės...

Taigi minėtas profesinis vienpusiškumas arba vertybinis ribotumas yra akivaizdžios pedagogo kompetencijos spragos. Kaip pagrįsti šią nemalonią tezę?

Norint kad vaikas mokytųsi, jį pirmiausia reikia auklėti, t.y. įrodyti jam teikiamų žinių ir gebėjimų reikšmę ir svarbą. Dar daugiau: būtina atskleisti mokymosi reikšmę apskritai mokinio gyvenime. Kitais žodžiais, būtina susieti *asmens gyvenimo tikslo ir mokslo sąveikos svarbą*. O tai jau – ugdymo menas, kurio absoliuti dauguma universitetų absolventų – būsimųjų mokytojų – net nenutuokia.

Svarbu pažymėti tai, kad esant reikiamai dalykinei pagalbai studentai šį gebėjimą – *auklėjimo meną* pedagoginės praktikos metu sėkmingai įvaldo. Ir tada įvyksta stebėtini pokyčiai: mokiniams dėstomas dalykas tampa viliojančiais patrauklus, o mokytojo ir mokinių bendravimas – abipusiai malonus... Atsiranda vidinis poreikis ir mokytis ir mokytis. (Tebus leista pateikti žiupsnelį asmeninės patirties, sukauptos 10 metų vadovaujant Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Kauno fakulteto Pedagogikos katedrai, rengusiai mokytojus: į bendrojo lavinimo mokyklas tuomet nuėjo dirbti beveik visi (95%) mūsų absolventai, kurie ir dabar jose tebedirba ... Galima galvoti, kad tai – unikalus atvejis ne tik Lietuvos universitetinio mokytojų rengimo praktikoje...)

Suprasdami auklėjimo kaip mokytojo profesinės kompetencijos „sudedamosios dalies“ svarbą, grupė autorių (L.Navickienė, S. Karalienė, A.Navickas, A.Piličiauskas) sukauptos patirties pagrindu parengėme projektą „**Pilietiško ir demokratinio vertybių ugdymas taikant inovatyvius metodus**“, kurį 2007 m. finansuoja Europos Sąjungos struktūriniai fondai. Šio Projekto įgyvendinimui skirta originali knyga „Grožio ir Gėrio link“ (300 psl.), kurioje pateikiama per 50 konkrečių dorinio auklėjimo temų, išsąmoninamų diskusijų forma. Pastarąsias inspiruoja *integruojami specialiai konkrečiai temai sukurti dailės, muzikos, poezijos ir kt. kūriniai, ugdytiniams pateikiami inovatyvių autorinių metodų pagalba*. Knyga tiesiogiai skiriama klasės auklėtojui, tačiau tikime, kad ją savo darbe galės sėkmingai taikyti ir menų bloko (dailės, muzikos, grožinės literatūros), etikos, tikybos mokytojai, socialiniai pedagogai, psichologai bei muzikos ir dailės terapeutai, ugdatys delinkventiškus paauglius, priklausomybių turinčius asmenis, kalinius, Dienos centrų, Šeimos centrų ir kitų panašaus pobūdžio institucijų ugdytinius. Rugsėjo mėn. planuojami seminarai 10 Lietuvos apskričių... (Didelė dalis knygos turinio jau patalpinta interneto svetainėje: www.piliciauskas.info e-žurnalo PAPA 12-21 numeriuose.)

Kodėl apie tai rašau? – Jeigu Europos Komisiją jaudina atsakymai į klausimus: „kaip mokyklose jaunimas gali įgyti įgūdžių ir motyvacijos, kad mokymasis taptų visą gyvenimą

trunkančia veikla?“, „Kaip mokyklų bendruomenės gali padėti jaunimui tapti atsakingais piliečiais ir gerbti pagrindines vertybes, pvz., taiką ir toleranciją įvairovei?“ ir kt. (žr.: *Dialogas*, 2007 m. rugpjūčio 10 d.), tai norėčiau tikėti, kad mūsų parengtas Projektas galėtų pasiūlyti inovatyvių idėjų optimizuojant Europos Sąjungos universitetinį mokytojų rengimą ir jų kvalifikacijos tobulinimą, orientuotą tiek išmintingam šių dienų mokinių interesų tenkinimui, tiek švietimo turinio ir proceso kaitai.

Pagarbiai –

prof. Albertas Piličiauskas

Vilnius, 2007 m. rugpjūčio 13 d.